

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชน เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชน เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ผลการวิจัยจะสามารถก่อประโยชน์ได้ตามที่ประสงค์อย่างแท้จริง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตชุมชนพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร 5 หมู่บ้าน จำนวน 6,713 คน(องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย. 2556) ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรในการทำวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มประชากรในตำบลแคราย ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน มีดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านตากล่อม หมู่ที่ 2 บ้านแคราย หมู่ที่ 3 บ้านหนองล่าง หมู่ที่ 4 บ้านแคราย 2 และหมู่ที่ 5 บ้านศาลเจ้า เป็นเพศชาย 3,251 คน และเพศหญิง 3,462 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 6,713 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 30 คน ได้แก่ ปลัด อบต.แคราย นายก อบต. รอนนายก อบต. แคราย ผู้นำและแกนนำชุมชน ผู้ปฏิบัติงานในการจัดการขยะมูลฝอยและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ คณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอย และวิจัยเชิงปริมาณ จากประชาชน โดยการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อนำมาหาค่าสถิติต่างๆ ได้แก่ จำนวน และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 อายุ ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 50 – 59 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.25 สถานะสมรส ส่วนใหญ่ สถานะสมรส จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 81 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 อาชีพ ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร/กสิกร จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วง 10,001 –

15,000 บาท จำนวน 175 คน สถานภาพในชุมชน ส่วนใหญ่ เป็นประชาชนทั่วไป จำนวน 366 คน คิดเป็นร้อยละ 91.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่วนใหญ่ มีสมาชิก 3 – 4 คน จำนวน 214

2. ประชาชนในชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.0 และไม่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.0 การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง ส่วนใหญ่ คัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 91.8 และคัดแยกขยะก่อนทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 8.2 วิธีการจัดการขยะ ส่วนใหญ่ ส่งต่อให้ อบต. คิดเป็นร้อยละ 95.0 และใส่ในหลุมขยะ คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ ช่วงเวลารถขยะของอบต. มาเก็บขยะ ส่วนใหญ่ 05.00 น. (ห้าโมงเช้า) – 06.00 น. (หกโมงเช้า) คิดเป็นร้อยละ 53.3 และ 06.00 น. (หกโมงเช้า) – 12.00 น. (ช่วงเวลาเที่ยงวัน) จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7

3. การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า จำแนกตามวิธีการทิ้งขยะในครัวเรือนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แยกขยะที่ขายได้และไม่ได้ก่อนทิ้ง อยู่ในระดับมาก แยกถุงขยะตามแต่ละประเภทก่อนทิ้ง อยู่ในระดับปานกลาง และทิ้งรวมกันในถุงเดียวกัน อยู่ในระดับปานกลาง

จำแนกตามประเภทขยะ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และหากพิจารณาเป็นรายข้อ ลำดับแรก ผัก ผลไม้ เศษอาหาร อยู่ในระดับมาก เศษไม้ กิ่งไม้ ใบไม้ และดอกไม้ อยู่ในระดับปานกลาง กล่องโฟมและวัสดุที่ทำมาจากโฟม อยู่ในระดับปานกลาง วัสดุที่ชำรุดแล้ว เช่น ไม้ เก้าอี้ และตุ๊กตา อยู่ในระดับน้อย

จำแนกตามลักษณะขยะที่ทิ้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ใส่ถังขยะวางไว้หน้าบ้าน อยู่ในระดับมาก คัดแยกขยะใส่ถุงดำนำมาไว้ในถังขยะหน้าบ้านหรือวางไว้หน้าบ้าน อยู่ในระดับมาก และใส่ถุงดำรวมกันนำมาไว้ในถังขยะหน้าบ้านหรือวางไว้หน้าบ้าน อยู่ในระดับมาก

5.1.2 ระบบการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

จากการศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ จากคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า

ประเด็นที่ 1 หลักการ/วิธีการจัดการขยะในตำบลแคราย

ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย มีการจัดการขยะชุมชน แบบครบวงจร และการจัดการขยะแบบต้นทางโดยใช้หลักการ 3R (Reuse, Recycle, Reduce) มีการจัดการขยะแบบครบวงจรจัดการขยะที่ต้นทางโดยวิธีแยกขยะ เป็น 4 ประเภท (Four cans) คือ การจัดเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยที่มีศักยภาพในการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จะต้องมีการตั้งจุดรวบรวมขยะมูลฝอย (Station) และให้มีการแบ่งแยกประเภทของถังรองรับขยะมูลฝอยตามสีต่างๆ ซึ่งแต่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย ได้นำการคัดแยกขยะโดยใช้ถุงคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยในครัวเรือน โดยการรวบรวมใส่ถุงขยะมูลฝอยตามสีต่างๆ

การจัดเก็บขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลแครายจะแบ่งออกเป็น 3 สาย โดยแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บ การจัดเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง/สถานที่ มีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน 5 หมู่บ้าน มีดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านตากล่อม หมู่ที่ 2 บ้านแคราย หมู่ที่ 3 บ้านหนองล่าง หมู่ที่ 4 บ้านแคราย 2 และหมู่ที่ 5 บ้านศาลเจ้า เป็นเพศชาย 3,251 คน และเพศหญิง 3,462 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 6,713 คน

ด้านการขนส่ง ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแครายใช้รถบรรทุกขยะ จำนวน 3 คัน รถบรรทุกขยะ 6 คัน จำนวน 3 คันและรถดูดสิ่งปฏิกูล จำนวน 1 คัน และการจ้างเหมาจากบริษัทเอกชนเพื่อนำไปฝังกลบต่อไป

ส่วนด้านการกำจัด ใช้วิธีคัดแยกขยะจากต้นทาง เช่น ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล (Recycle) ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ขยะอันตราย ซึ่งควรจะแยกออกจากขยะชนิดอื่นๆ เพื่อที่จะได้นำไปกำจัดอย่างถูกวิธีต่อไป และขยะอินทรีย์ โดยขยะประเภทนี้สามารถนำไปทำปุ๋ยหมักต่อไป ทางองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย พยายามหาวิธีการกำจัดขยะทุกประเภทมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประเด็นที่ 2 จำนวนผู้ปฏิบัติงานและอุปกรณ์สำหรับการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย

มีจำนวนผู้ปฏิบัติ ดังนี้

1. พนักงานกวาด เก็บขยะ จำนวน 4 คน
2. พนักงานเก็บขยะ จำนวน 12 คน/รถบรรทุกขยะ จำนวน 3 คัน

อีกทั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลแครายมีอุปกรณ์สำหรับการจัดการขยะมูลฝอย ดังต่อไปนี้

รถบรรทุกขยะ รับน้ำหนัก 6 ตัน จำนวน 3 คัน รถบรรทุกขยะ จำนวน 3 คัน รถดูดสิ่งปฏิกูล จำนวน 1 คัน ไม้กวาด บังเต้าและวัสดุอื่นๆ ตามความจำเป็น

ประเด็นที่ 3 การวิเคราะห์สภาพปัญหาขยะในปัจจุบันและประเมินสภาพปัญหาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

การวิเคราะห์ปัญหา ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ในองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้ให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะมูลฝอยและมีการจัดโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับขยะต่างๆ มากมาย เช่น การอบรมให้ความรู้ โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล อบรมความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะ โครงการธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชน และกิจกรรมแยกขยะที่ต้นทาง โดยการนำของเหลือใช้มาทำประโยชน์ เช่น ปุ๋ยหมัก เป็นต้น และคาดว่าในอนาคตถ้าทางองค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ให้ความสำคัญกับการจัดการขยะชุมชนอย่างต่อเนื่อง ปริมาณขยะมูลฝอยจะมีปริมาณลดน้อยลง และต้องเตรียมหามาตรการรองรับหรือแนวทางในการแก้ไขที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องและทันต่อสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ประเด็นที่ 4 แนวทางการบริหารจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลแคราย

จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแครายมีแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ลดปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดให้เหลือน้อยที่สุด โดยการเพิ่มรอบการจัดเก็บขยะของพนักงานเก็บ

ขยะทำให้ขยะมูลฝอยตกค้างน้อยที่สุด และหาสถานที่รองรับในการทิ้งขยะในปัจจุบันให้เพียงพอ โดยการจัดเตรียมสถานที่รองรับขยะมูลฝอยแห่งใหม่รองรับขยะมูลฝอยในอนาคต และส่งเสริมวิธีการกำจัดขยะจากต้นทางเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดปริมาณขยะให้มากที่สุด และนำขยะไปใช้ประโยชน์สูงสุด รวมถึงการบริหารจัดการ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเสรีภาพในการแสดงออก แสดงความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่ง ในการตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ ภาครัฐปฏิบัติงาน ด้วยความระมัดระวังและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อประชาชน การให้ความสำคัญกับการเคารพสิทธิมนุษยชนของประชาชน และความสามารถในการปฏิบัติงานของภาครัฐ ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมอย่างยั่งยืน เป็นเมืองที่สะอาด น่าอยู่ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

ประเด็นที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการขยะ

จากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่เก็บขนขยะมูลฝอย เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการขยะ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการขยะ คือ ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น ประชาชนยังขาดจิตสำนึก ขาดวินัย และเครื่องนวัตกรรมการใหม่ ๆ และบางสถานที่รถบรรทุกขยะไม่สามารถเข้าไปจัดเก็บขยะได้ และการจัดเก็บขยะยังไม่ทั่วถึงงบประมาณน้อย ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้ เพื่อจัดหาอุปกรณ์ พัฒนาการจัดการขยะแบบยั่งยืน ให้ทุกภาคส่วนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการจัดการขยะให้มากยิ่งขึ้น สร้างวินัย บังคับการใช้กฎหมาย สนับสนุนส่งเสริม รมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี ปฏิบัติจิตสำนึก และบูรณาการร่วมกันทุกภาคีและทุกภาคส่วน และแก้ไขปัญหอย่างจริงจัง

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

จากข้อค้นพบ การจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนของประชาชน พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการทิ้งขยะในถังขยะ การคัดแยกขยะ รวมถึงหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก กล่องโฟม สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมควบคุมมลพิษ (2542) กล่าวถึง ประเภทของขยะ สามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท ได้แก่ 1) ขยะทั่วไป (General Waste) ไม่ว่าจะเป็นขยะที่เกิดจากการก่อสร้าง / ถนนหนทาง หรือ ขยะสำนักงานก็จัดเป็นแหล่งของการเกิดขยะชนิดทั่วไป เช่นขยะที่เกิดจากการก่อสร้าง ไม่ว่าจะเป็นกระเบื้อง เศษอิฐ กรวด ทราย เศษปูน หิน ซึ่งขยะประเภทนี้ไม่เกิดการย่อยสลายและไม่เน่าเหม็น โดยในการกำจัดขยะทั่วไปนั้นควรคัดแยกขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ก่อนการส่งกำจัดต่อไป 2) ขยะอินทรีย์ (Organic Waste) ส่วนใหญ่จะเป็นขยะที่เกิดจากครัวเรือน ร้านอาหาร/โรงอาหาร ตลาดสด และการเกษตรกรรม อันได้แก่ เศษอาหาร ซาก/มูลสัตว์ ซึ่งขยะประเภทนี้จะเป็นชนิดที่ย่อยสลายและเน่าเปื่อยได้ง่าย เนื่องจากเป็นสารประกอบอินทรีย์ที่มีความชื้นค่อนข้างสูงประกอบด้วยขยะประเภทนี้ ค่อนข้างมีกลิ่นเหม็น ดังนั้นในการกำจัดขยะประเภทนี้ควรพิจารณาถึงความเป็นไปได้ก่อน เพื่อป้องกันปัญหาการเกิดการเน่าเสียโดยขาดระบบการจัดการที่เหมาะสม เช่นใช้ในการทำปุ๋ยหมัก และ/หรือทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

3) ขยะอุตสาหกรรม (Industrial Waste) เกิดจากระบวนการ และ/หรือขั้นตอนการผลิตของโรงงาน อุตสาหกรรม ซึ่งประเภทของขยะก็จะแตกต่างกันในประเภทของอุตสาหกรรมนั้น ๆ และขยะประเภทนี้อาจเป็นสารอินทรีย์ที่เน่าเปื่อยหรือชิ้นส่วนประกอบของยานยนต์ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็น ยาง แบตเตอรี่ เศษไขมัน ซึ่งในการกำจัด ผู้ประกอบการควรพิจารณาและ/หรือให้ความสำคัญในการคัดแยกประเภท ขยะ/ชิ้นส่วนที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้โดยเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการลดปริมาณขยะได้ และ

4) ขยะติดเชื้อและขยะอันตราย (Hazardous Waste) ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดจากสถานพยาบาล ซึ่งขยะประเภทนี้จะต้องใช้กรรมวิธีในการทำลายเป็นพิเศษ อันได้แก่วัสดุที่ผ่านการใช้ในโรงพยาบาล โดยการกำจัดขยะติดเชื้อจากแหล่งดังกล่าว จะทำลายโดยการเผาในเตาเผาที่มีประสิทธิภาพ/ใช้อุณหภูมิที่สูงกว่าการกำจัดขยะทั่วไป ส่วนขยะอันตรายอื่นๆนั้น อาจพบได้ในสถานที่ต่างๆ ไปไม่ว่าจะเป็น แบตเตอรี่ กระป๋องสี พลาสติก ฟิล์มถ่ายรูป ถ่านไฟฉาย ซึ่งขยะประเภทนี้หากขาดความระมัดระวังในการใช้ประกอบกับขาดการทิ้งและ/หรือกำจัดที่ถูกต้องอาจส่งผลกระทบต่อทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในทางลบได้ และแนวทางของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2553) ได้ให้แนวทางในการลดปริมาณการผลิตมูลฝอย (Reduce) โดยการรณรงค์ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม โดยจะต้องลดการทิ้งขยะและ/หรือบรรจุภัณฑ์ต่างๆ ให้น้อยลง เช่น ปิ่นโต จาน และกล่องใส่อาหาร แทนการใช้ถุงพลาสติก รวมถึงการใช้สินค้าชนิดเติมต่างๆ เช่น ครีมอาบน้ำ น้ำยาล้างจาน และการเลือกซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์ที่น้อย เพื่อลดการใช้วัสดุย่อยสลายยาก เช่น การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้กระดาษทิชชู การลดปริมาณขยะโดยการใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการใช้วัสดุสิ่งของต่างๆ ให้คุ้มค่าที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการใช้กระดาษทั้ง 2 หน้า การนำบรรจุภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เช่น การนำกล่อง กระจกมาใช้ประโยชน์ซ้ำหลายครั้ง และการนำขวดน้ำดื่มที่หมดแล้วนำมาใช้ใส่น้ำดื่ม การนำขวดแก้วมาทำเป็นแจกัน ดอกไม้ ประกอบกับการจัดระบบการรีไซเคิล (Recycle) โดยการคัดแยกประเภทขยะ เพื่อนำไปสู่การแปรรูปใช้ใหม่ได้ และจัดระบบให้เอื้อต่อการรวบรวมขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาแปรรูปใหม่ ไม่จะเป็นการจัดภาชนะแยกประเภทขยะที่ชัดเจนเป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงการจัดประเภทตั้งแต่ละ สี่ในการคัดแยกขยะ เช่น สีเขียว รองรับขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว โดยเฉพาะเศษอาหาร ส่วน สีเหลือง รองรับขยะที่สามารถนำมารีไซเคิล สีเทาฟาส์ส้ม รองรับขยะที่มีอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต และ สิ่งแวดล้อม เช่น ภาชนะบรรจุสารอันตรายต่างๆ และในส่วนของสีฟ้านั้นจะรองรับขยะย่อยสลายไม่ได้ การจัดการดังกล่าวจึงเป็นการลดการปนเปื้อนของขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ประกอบกับการประสานงานกับร้านรับซื้อของเก่าเพื่อให้ราคาเศษวัสดุเหลือใช้ที่เหมาะสมตามแหล่งกำเนิด ซึ่งอาจมีการจัดตั้งศูนย์วัสดุรีไซเคิลเพื่อรองรับปริมาณขยะในแต่ละวันทั้งจากในชุมชน และชุมชนใกล้เคียง เป็นต้น

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการขยะของคนในชุมชนตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
- 1.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการขยะ

1.1.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะ

ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าขยะเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่เราไม่ต้องการ ที่เป็นของแข็งหรืออ่อน มีความชื้น ได้แก่ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร ถุงพลาสติก ภาชนะกล่องใส่อาหาร แก้ว วัสดุสัตรี หรือซากสัตว์รวมตลอดถึงวัตถุอื่น สิ่งใดที่เก็บกวาดได้จากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นซึ่งถูกปล่อยทิ้งหรือมีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้งกากตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่อยู่ในสภาพของแข็งของเหลวหรือ ปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว อัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อผลิตเครื่องอุปโภค บริโภค อาหาร ที่อยู่อาศัย เป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาของขยะ ขยะเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีผลต่อสุขภาพอนามัย ขยะหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี เพราะสาเหตุจากการเพิ่มของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรม นับเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไข ปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง และ โรคผิดปกติทางพันธุกรรม เป็นต้น บ้านเรือนที่มีขยะรกรุงรังอยู่ภายในบ้านเรือนบริเวณบ้าน นอกจากจะดูสกปรกไม่น่าดูอยู่แล้ว ก็ยังเป็นที่ชุมนุมของหนู แมลงวัน แมลงสาบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรคทางเดินอาหารมาสู่คน และยิ่งก่อความรำคาญให้อีกด้วย

1.1.2 การยอมรับการปฏิบัติตามแนวทางการจัดการขยะ

ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นได้ว่า มีความรู้เรื่องแนวทางการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชุมชนอยากให้มีแนวทางการจัดการขยะภายในชุมชนแบบครบวงจร เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ และลดปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ต้น แก่ชุมชน ดังต่อไปนี้ ซึ่งต้องเน้นรูปแบบของการวางแผนจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด สามารถลดปริมาณขยะที่จะต้องส่งเข้าไปทำลายด้วยระบบต่าง ๆ ให้น้อยที่สุด สามารถนำขยะมาใช้ประโยชน์ทั้งในส่วนของการใช้ซ้ำและแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ รวมถึงการกำจัดที่ได้ผลพลอยได้ เช่น ปุ๋ยหมัก หรือพลังงาน โดยสรุปวิธีการดำเนินการตามแนวทางมีดังนี้ คือ

1. การลดปริมาณการผลิตของขยะ รณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดการผลิตมูลฝอยในแต่ละวันได้แก่

1.1 ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเติมใหม่ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาดและถ่านไฟฉายชนิดชาร์ตใหม่ เป็นต้น

1.2 เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพมีห่อบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนาน และตัวสินค้าไม่เป็นมลพิษ

1.3 ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก

2. จัดระบบการรีไซเคิล หรือการรวบรวมเพื่อนำไปสู่การแปรรูปเพื่อใช้ใหม่

2.1 รณรงค์ให้ประชาชนแยกของเสียนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น กระดาษ พลาสติก และโลหะ นำไปใช้ซ้ำ หรือนำไปขาย/รีไซเคิล ขยะเศษอาหารนำมาหมักทำปุ๋ย ในรูปปุ๋ยน้ำหรือปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในชุมชน

2.2 จัดระบบที่เอื้อต่อการทำขยะรีไซเคิล

2.2.1 จัดภาชนะ (ถุง/ถัง) แยกประเภทขยะมูลฝอยที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน

2.2.2 จัดระบบบริการเก็บโดย

1) องค์การบริหารส่วนตำบลแคราย จัดเก็บเอง โดยการจัดเก็บแบ่งเวลาการเก็บ เช่น หากแยกเป็นถูง 4 ถูง ขยะย่อยสลายได้ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย และขยะทั่วไป ให้จัดเก็บขยะย่อยสลายและขยะทั่วไปทุกวัน ส่วนขยะรีไซเคิลและขยะอันตราย อาจจัดเก็บสัปดาห์ละองค์ครั้งหรือตามความเหมาะสม

2) จัดกลุ่มประชาชนที่มีอาชีพรับซื้อของเก่าให้ช่วยเก็บขยะรีไซเคิลในรูปของการรับซื้อ โดยการแบ่งพื้นที่ในการจัดเก็บและกำหนดเวลาให้เหมาะสม

3) ประสานงานกับร้านค้าที่รับซื้อของเก่าที่มีอยู่ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงในการรับซื้อขยะรีไซเคิล

4) จัดระบบตามแหล่งการเกิดขยะขนาดใหญ่ เช่น ตลาด โรงเรียน สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

2.3 จัดกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมหรือชาวชุมชนให้มีกิจกรรม/โครงการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ เช่น โครงการขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ เช่น ต้นไม้ ไข่ โครงการทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยอีเอ็ม ขยะหอม ปุ๋ยหมัก โครงการตลาดนัดขยะรีไซเคิล โครงการธนาคารวัสดุเหลือใช้ โครงการร้านค้าสินค้ารีไซเคิล

2.4 จัดตั้งศูนย์รีไซเคิล หากพื้นที่ที่ปริมาณขยะเกิดขึ้นในแต่ละวันเป็นปริมาณมากๆ อาจจะมีการจัดตั้งศูนย์คัดแยกขยะซึ่งสามารถจะรองรับจากชุมชนใกล้เคียง หรือรับซื้อจากประชาชนโดยตรงซึ่งอาจจะให้เอกชนลงทุนหรืออาจให้สัมปทานเอกชนก็ได้

3. การขนส่ง

3.1 ระยะทางไม่ไกลให้รถขนส่งขยะไปยังสถานที่กำจัดโดยตรง

3.2 ระยะทางไกลและมีปริมาณขยะมูลฝอยมากอาจจะต้องสร้างสถานีขนถ่าย เพื่อถ่ายเทจากรถเก็บขนขยะมูลฝอยลงสู่รถบรรทุกขนาดใหญ่

4. ระบบกำจัด

เนื่องจากขยะใช้ประโยชน์ใหม่ได้จึงควรจัดการเพื่อกำจัดทำลายให้น้อยที่สุด ควรเลือกระบบกำจัดแบบผสมผสานเนื่องจากปัญหาขาดแคลนพื้นที่ จึงควรพิจารณาปรับปรุงพื้นที่กำจัดขยะที่มีอยู่เดิมและพัฒนาให้เป็นศูนย์กำจัดขยะ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดระบบคัดแยกขยะ

2. ระบบกำจัดผสมผสานหลาย ๆ ระบบในพื้นที่เดียวกัน ได้แก่ หมักทำปุ๋ย ฝังกลบ และวิธีอื่น ๆ เป็นต้น

1.1.3 ความรู้และทักษะด้านการคัดแยกขยะ

ผลจากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความรู้การคัดแยกขยะที่ถูกหลักในระดับหนึ่ง คนในชุมชนไม่ค่อยมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับคัดแยกขยะมากนักทางชุมชนจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับคัดแยกขยะ จึงต้องหาความรู้และหาผู้ที่มีความรู้มาเสนอแนะแก่ชุมชน เพื่อจัดการคัดแยกขยะภายในชุมชนก่อนอื่นชุมชนต้องรู้จักประเภทของขยะก่อนที่จะทิ้งกันอยู่ทั่วไปมี 4 ประเภท ได้แก่

1. ขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหารและพืชผักที่เหลือจากการรับประทาน และการประกอบอาหาร สามารถนำไปหมักทำปุ๋ยได้
2. ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่สามารถนำไปขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/ อโลหะ
3. ขยะทั่วไป เป็นขยะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าในการนำไปรีไซเคิล เช่น ซอง บะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม ถูขนม ถูพลาสติก
4. ขยะพิษ หรือขยะมีพิษที่ต้องเก็บรวบรวมแล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี เช่น กระจก ยาย่าแมลง หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย

การคัดแยกขยะไม่ให้มีคังเป็นไม่ได้ เพราะในชีวิตประจำวันเราต้องใช้สิ่งของที่เป็นเครื่องอุปโภค บริโภคจึงจำเป็นต้องมีของเหลือทิ้ง วิธีที่จะทำให้ขยะไม่เป็นปัญหากับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ก็คือการลด การคัดแยกปริมาณขยะการทำให้ปริมาณขยะที่จะทิ้งลดลง อาจโดยการนำสิ่งที่เป็นขยะนั้นกลับมาใช้ประโยชน์อีกหรือการลดปริมาณการใช้และให้เหลือสิ่งที่จะทิ้งเป็นขยะจริงเพียงเท่าที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์อื่นได้อีก ดังนี้

1. การลดการใช้ หรือการลดขยะจากแหล่งที่เกิด โดยพยายามหลีกเลี่ยงหรือลดการเกิดขยะหรือมลพิษที่เกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก
2. การนำผลิตภัณฑ์มาใช้ซ้ำ เป็นการนำวัสดุของใช้กลับมาใช้ในรูปแบบเดิมหรือนำมาซ่อมแซมใช้ หรือนำมาใช้ทำประโยชน์อื่น ๆ โดยแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ
3. การนำกลับมาผลิตใหม่ เป็นการคัดแยกวัสดุที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ออกจากขยะและรวบรวมใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าชิ้นใหม่หรือเรียกว่า รีไซเคิล
4. การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น กล่องโฟม การใช้จานหรือแก้วกระดาษ ยาย่าแมลง ควรใช้สมุนไพรเป็นสารกำจัด

5. การซ่อมแซมนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นการซ่อมแซมวัสดุที่ใช้แล้วที่สามารถซ่อมแซมนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น การซ่อมแซมเสื้อผ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าชำรุด เป็นต้น

ขยะนั้นวันจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนของประชากร ถ้าหากไม่มีการกำจัดและคัดแยกขยะให้ถูกต้องและเหมาะสมแล้ว ปัญหาความสกปรกต่าง ๆ ที่เกิดจากขยะจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ถ้ามองกันอย่างผิวเผินแล้ว ขยะนั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อมนุษย์มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อมนุษย์ยังอยู่ในขั้นที่ไม่รุนแรงมากนัก ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงไม่ชัดเจนเท่าไรแต่ในความเป็นจริงแล้ว ขยะจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมเป็นอย่างมาก และจะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ด้วย ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้เนื่องจาก

1. ขยะเป็นแหล่งอาหารและแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงนำโรค เช่น แมลงวัน แมลงสาบ ยุง ฯลฯ และเป็นที่พักของหนูและสัตว์อื่น ๆ
2. ขยะทำให้เกิดกลิ่นเหม็นและก่อให้เกิดความรำคาญ
3. ขยะที่ทิ้งเกลื่อนกลาด ถูกลมพัดกระจัดกระจายไปตกอยู่ตามพื้น ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นสกปรก ขาดความสวยงาม เป็นที่รังเกียจแก่ผู้พบเห็น และผู้ที่อาศัยบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ขยะที่ตกอยู่หรือถูกทิ้งลงในคูคลอง หรือทางระบายน้ำ จะไปสกัดกั้นการไหลของน้ำ ทำให้แหล่งน้ำสกปรกและเกิดการเน่าเสีย

4. น้ำเสียที่เกิดจากกองขยะที่กองทิ้งไว้ เป็นน้ำเสียที่มีความสกปรกสูงมากซึ่งมีทั้งสารอินทรีย์ สารอนินทรีย์เชื้อโรค และสารพิษต่าง ๆ เจือปนอยู่ เมื่อน้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยไหลไปตามพื้นดิน บริเวณใด ก็จะทำให้บริเวณนั้นเกิดความสกปรก และความเสื่อมโทรมของพื้นดินและอาจเปลี่ยนสภาพ ทำให้ดินมีคุณสมบัติเป็นดินตาดหรือดินกรดได้ ในกรณีที่น้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยไหลลงสู่แหล่งน้ำก็ จะทำให้คุณภาพน้ำเสียไป ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำผิวดินหรือแหล่งน้ำใต้ดินก็ตาม ล้วนเป็นอันตราย ต่อผู้ใช้น้ำและสิ่งที่มีชีวิตที่อาศัยในแหล่งน้ำ

5. ขยะทำให้เกิดมลพิษแก่อากาศ ขยะที่กองทิ้งไว้ในเขตชุมชน หรือที่กองทิ้งไว้ในแหล่งกำจัด ซึ่งไม่มีการฝังกลบ หรือขณะที่ทำการเก็บขนโดยพาหนะที่ไม่มีการปกปิดอย่างมิดชิด ขยะเหล่านั้นส่ง กลิ่นเหม็นน่ารังเกียจออกมาเศษชิ้นส่วนของขยะสามารถปลิวไปในอากาศ ทำให้เกิดความสกปรกแก่ บรรยากาศ ซึ่งมีผลต่อสุขภาพของมนุษย์และความสกปรกให้กับบริเวณข้างเคียงได้นอกจากนี้ขยะที่กอง ทิ้งไว้นาน ๆ จะมีก๊าซที่เกิดจากการหมักขึ้นได้แก่ก๊าซชีวภาพ ซึ่งติดไฟหรือเกิดระเบิดขึ้นได้ และก๊าซ ไข่เน่าซึ่งมีกลิ่นเหม็น

1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับขยะ

1.2.1 การร่วมมือแก้ไขปัญหา

1) รมรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการร่วมมือกันแก้ปัญหา ซึ่งได้แก่ (1) ลดการใช้ ผลิตภัณฑ์ที่สลายตัวยากและก่อปัญหาได้นาน เช่น พลาสติกและโฟม แม้ขยะสองชนิดนี้จะมีอันตราย โดยตรงต่อมนุษย์น้อย แต่จะก่อปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อมได้มาก เพราะพลาสติกต้องใช้เวลาระมาณ 40 ปีจึงจะสลายตัวไปตามธรรมชาติ ในกรณีของโฟมนั้น นอกจากสลายตัวได้ช้าแล้ว กระบวนการผลิต ยังมีการใช้ซีเอฟซี ซึ่งเป็นสารที่ทำลายชั้นโอโซนของบรรยากาศ และปัจจุบันนี้ประเทศเรายังไม่สามารถ นำโฟมมาผลิตใช้ใหม่ได้อีก จึงควรใช้ใบตองหรือถุงกระดาษซึ่งสลายตัวเร็วกว่าแทนการใช้ถุงพลาสติก ใช้กระดาษแทนโฟมในการประดิษฐ์ตัวอักษร และใช้กระเบื้องที่ทำจากดินและใบกล้วยแทนจากการทำ จากโฟม (2) ทิ้งขยะลงในถังหรือภาชนะที่จัดเตรียมไว้อย่างเป็นกิจนิสัย (3) ควรมีถังขยะประจำบ้าน พร้อมทั้งแยกถังตามประเภทหรือชนิดของขยะ เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะทั่วไป กระดาษ หรือขยะ เพื่อการรีไซเคิลที่เป็นแก้ว พลาสติก และโลหะ โดยแต่ละถังควรใช้ถุงพลาสติกสำหรับรวบรวมขยะมูล ฝอยโดยเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการเก็บไปทำลายหรือใช้ประโยชน์

2) กำจัดขยะอย่างถูกต้องและเหมาะสม วิธีการจัด มี 4 วิธี คือ (1) การกองไว้ให้เน่า เปื่อยหรือแบบทิ้งปล่อย ใช้กับขยะที่เน่าเปื่อยง่าย มีปริมาณน้อย โดยกองให้ห่างไกลจากชุมชน เสีย ค่าใช้จ่ายน้อยแต่แลดูสกปรก เกิดกลิ่น อาจเกิดมลพิษกับดินและน้ำ (2) การฝังกลบ ที่ฝังจะต้องอยู่ไกล จากชุมชน หลุมมีขนาดกว้าง 2 - 4 เมตร ยาว 6 - 12 เมตร มีการกรุกันหลุมอย่างดี เพื่อมิให้ของเหลว จากกองขยะซึ่งอาจจะมีเชื้อโรคอยู่ซึมถึงน้ำใต้ดินได้ เมื่อทิ้งขยะเต็มแล้วควรกลบดินหนา 150 - 100 เซนติเมตร และต่อท่อระบายก๊าซซึ่งส่วนใหญ่ ได้แก่ ก๊าซมีเทน เพื่อป้องกันการระเบิดหรือลุกไหม้ แต่ ปัญหา คือ ในเมืองใหญ่ๆ อาจจะหาที่ฝังกลบได้ยาก (3) การเผา ควรใช้ระบบกำจัดแบบเตาเผา เพื่อ ทำลายขยะที่ไหม้ไฟได้โดยไม่ก่อให้เกิดสารพิษ ไม่ควรใช้กับพวกโฟม ถุงพลาสติก ท่อพี.วี.ซี. วิธีนี้จะเสีย ค่าใช้จ่ายในการคัดแยกขยะและวัสดุเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้น เตาเผาควรเป็นชนิดที่ไม่เกิดควัน ใช้อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียสหรือมากกว่า และมีอุปกรณ์ดักมลสารก่อนปล่อยสู่บรรยากาศ (4) การนำมาใช้

ประโยชน์ เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากจะช่วยประหยัดทรัพยากรได้มาก โดยเลือกขยะไปใช้ประโยชน์ได้ในหลายลักษณะ คือ

- การนำไปใช้อีก (Reuse) เช่น นำถุงพลาสติกและขวดที่ยังมีสภาพดีไปทำความสะอาดแล้วเก็บไว้ใช้
- การดัดแปลง หรือประดิษฐ์เป็นสิ่งของเครื่องใช้ เช่น ประดิษฐ์งานศิลปะจากกระดาษพลาสติก แก้ว กิ่งไม้ ใบไม้ และแมลงที่ตายแล้ว
- การเวียนใช้ (Recycle) เป็นการนำขยะที่ใช้ได้อีก เช่น กระดาษ พลาสติก โลหะและแก้ว มาผลิตเป็นสิ่งของเครื่องใช้ชิ้นใหม่

1.2.2 การร่วมลดปริมาณขยะมูลฝอย

1) ส่งเสริมให้มีการลดปริมาณขยะ เพื่อลดภาระในการจัดการ ตัวอย่างได้แก่

- (1) กำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ให้มีความทนทานหรือมีอายุการใช้งานนาน
- (2) ลดการผลิตชิ้นส่วนที่ทำให้เกิดขยะโดยไม่จำเป็น เช่น ลดปริมาณกระดาษหรือพลาสติกห่อหุ้ม สินค้า
- (3) ส่งเสริมให้มีการนำวัสดุใช้แล้วมาเวียนใช้มากขึ้น เช่น ขวด กระจก โลหะ อะลูมิเนียม กระดาษ พลาสติก เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการเก็บทำลายและเป็นการประหยัดทรัพยากรอีกด้วย
- (4) มีมาตรการในการเรียกคืนสิ่งที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์
- (5) พิจารณาการเก็บภาษีมลพิษจากผู้ที่ใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดขยะในสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การร่วมคิด/วางแผน

การมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการจัดการขยะมูลฝอย โดยเห็นว่าทางชุมชน เปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคมในชุมชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและให้เห็นความสำคัญของการคัดแยกขยะ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานการจัดการขยะ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย และเห็นว่าชุมชน ควรมีการวางแผนในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ว่าถ้าหากชุมชนให้ความสำคัญกับการวางแผนว่าจะเลือกปฏิบัติสิ่งใดนั้น จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านนี้ๆ

1.2.4 การร่วมดำเนินการ

ประชาชนได้รับการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งธนาคารขยะ สถานที่หรือ จุดซื้อขายขยะมูลฝอยในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัดและ นอกจากนั้นชุมชน ยังมีการส่งเสริมการนำขยะที่ใช้แล้วนำกลับไปใช้ใหม่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุม อบรมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ทางชุมชนจัดขึ้น มีการส่งเสริมแนะนำการคัดแยกขยะ

ก่อนนำไปทิ้ง หากมีการดำเนินการที่ดีก็จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้ลุล่วงและประชาชนให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น

1.2.5 การร่วมติดตามและประเมินผล

การรายงานผลการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยต่อชุมชน มีการวางแผนและกำหนดเวลาในการติดตามประเมินผล จากชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้สามารถลดปริมาณขยะได้ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแก้ไขปัญหาในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามผลและประเมินผลในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปได้ด้วยดีนั้น เมื่อดำเนินการแล้วต้องมีการประเมินผลและติดตามผลนั้นๆ เพื่อนำไปเป็นข้อเสนอแนะให้การดำเนินงานต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะได้จากการวิจัย

1. ควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการขยะ การพัฒนาการบูรณาการการมีส่วนร่วม การประชาสัมพันธ์ การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องขยะอย่างต่อเนื่อง การไปดูงานนอกสถานที่ ระหว่างประชาชนในชุมชน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาชุมชน สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ

2. ประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนถึงจิตสำนึกของประชาชนในชุมชน ถึงเรื่องการบริหารจัดการขยะนั้น จะต้องกระทำอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง รวมทั้งรูปแบบของสื่อที่ใช้ ควรหลากหลายแตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้ประชาชนทุกกลุ่มร่วมมือในการบริหารจัดการขยะอย่างจริงจังและต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3. หน่วยงานของรัฐควรให้การสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ รอบด้าน แก่ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชน สามารถการบริหารจัดการขยะได้จนครบวงจร โดยให้เกิดการแข่งขันในการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และการบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อให้คำปรึกษา และดูแลการบริหารจัดการขยะของชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนทำคุณประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม และแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามผลและประเมินผลในการบริหารจัดการขยะ เพื่อรายงานผลการประเมินแก่ประชาชน

4. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมแก้ไขปัญหาในการดำเนินการบริหารจัดการขยะอย่างทั่วถึง และควรมีการวางแผนในการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมแนะนำเกี่ยวกับขยะ ให้ประชาชนร่วมมือในการบริหารจัดการขยะให้แก่ประชาชน พร้อมมีการรายงานผลการดำเนินงานการบริหารจัดการขยะต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอพร้อมและประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรศึกษาถึงวิธีการ และจัดทำคู่มือการบริหารจัดการขยะในแต่ละวิธี พื้นที่หรือสถานที่ที่ขยะของชุมชนเพื่อลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
2. มีการอบรมเรื่องระเบียบวินัยและสร้างจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันกับบุคคลและชุมชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะให้ดีขึ้น
3. ควรกำหนดวิธีการกำจัดขยะ การทิ้งขยะ การบริหารจัดการขยะ ให้ถูกวิธีเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดการขยะมูลฝอยเชิงเปรียบเทียบกับข้อมูลของพื้นที่ในจังหวัดใกล้เคียง
- 1.2 ควรศึกษาในด้านของการสร้างงานให้กับชุมชนเพื่อให้ชุมชนได้เห็นถึงประโยชน์และรายได้ที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนและตนเอง
- 1.3 ควรสนับสนุนและส่งเสริมทั้งด้านระบบการจัดการขยะชุมชนและด้านงบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรให้ชุมชนและส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
- 2.2 ควรมีการศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการกำจัดขยะ